

פרק נ

חנוך

פקודה הדנה בעניני חנוך

פרק נ

סקודות

מס' 1 לש' 1933

מס' 34 לש' 1933

מס' 30 לש' 1934

[2 בינואר, 1933]

1. פקודה זו תקרא פקודת החנוך. השם הקצר
2. בפקודה זו יהיו למונחים הבאים הפירושים דלקמן, מלבד אם ענין הכתוב יחייב פירוש אחר — פירוש
- „בית ספר נתמך“ פירושו בית ספר, פרט לבית ספר צבורי, המקבל עפ"י הוראות פקודה זו תמיכה מטעם הרשות המרכזית או מטעם כל רשות מקומית או שמפרישים לו חלק מאותה תמיכה ;
- „בית ספר של עדה“ פירושו כל בית ספר שבעליו עדה או ועד קהילה של עדה שנתארגנה עפ"י פקודת העדות הדתיות (ארגון) או שיש לה שיפוט בהתאם לסעיף 51 מדבר המלך במועצה על פלשתינה (א"י) 1922 ; פרק קבו
- „מנהל“ פירושו מנהל מחלקת החנוך ;
- „בית ספר ממשלתי“ פירושו כל בית ספר שממשלת פלשתינה (א"י) יסדה אותו ומפקחת עליו ;
- „מנהל בית ספר“, כשבית הספר מתנהל ע"י בעליו, פירושו הבעלים, ולגבי כל בית ספר אחר, פירושו מי שממונה באותה שעה כבא כוחו האחראי של הבעלים ;
- „בית ספר שאינו נתמך“ פירושו כל בית ספר פרט לבית ספר צבורי ולבית ספר נתמך ;

„בית ספר פרטי“ פירושו בית ספר, פרט לבית ספר צבורי ולבית ספר נתמך ולבית ספר של עדה ;

„בעל“, ביחס לבית ספר, פירושו כל אדם, התאגדות, עדה או חברה המיסדים בית ספר או מנהלים אותו ;

„בית ספר צבורי“ פירושו כל בית ספר המתכלכל כולו או מקצתו בכספי ממשלת פלשתינה (א״י) או בכספי רשות מקומית והרשום בהתאם להוראות פקודה זו כבית ספר צבורי ;

„בית ספר“ פירושו כל מוסד שמלמדים בו יותר מעשרה בני אדם באופן שיטתי, ואשר איזה אדם מקנה בו חנוך ;

„כפר“ כולל כל כפר שאין בו לא מועצת עיריה ולא מועצה מקומית ;

„רשות הכפר“ פירושה מועצת הכפר, לכשהיא קיימת, ומקום שאינה קיימת, פירושה המוכתר או המוכתרים של הכפר.

חלק א. — הוראות כלליות.

3. (1) בתי ספר צבוריים יחולקו לסוגים בהתאם לשפת ההוראה בתי ספר צבוריים מס' 34 לש' 1933. הראשית שלהם: בתי ספר ערביים שנוסדו ע״י הממשלה ואותם בתי הספר העבריים הכלולים בתוספת לפקודה זו, יחשבו כבתי ספר צבוריים: ובהתחשב עם התקנות שיתקינו עפ״י פקודה זו יוכל המנהל לרשום בכל עת כל בית ספר כבית ספר צבורי, ובאשורו של הנציב העליון יוכל למחוק כל בית ספר מן התוספת או מן הפנקס של בתי ספר צבוריים.

(2) כשיבוא המנהל למלא את תפקידיו לגבי כל קבוצה של בתי ספר צבוריים שנוסדו או המתכלכלים במקצת על ידי רשות מקומית או התאגדות, יהא עליו להמלך באותה רשות או התאגדות.

4. כל בית-ספר, פרט לבית ספר ממשלתי, שעד תאריך תחלתה של רישום בתי ספר פקודה זו לא נרשם במחלקת החינוך, ירשם כך בתוך שלשה חדשים מאותו היום: כל בית ספר הנפתח לאחר אותן תאריך ירשם בתוך חדש ימים למיום פתיחתו: בקשה לרישום בית ספר תוגש על ידי מנהל בית הספר למנהל, ועל מנהל בית הספר למסור את כל אותם הפרטים שיקבעו.

5. בעליו של כל בית ספר, פרט לבית ספר ממשלתי, שאינו מתנהל על ידי בעליו חייב להודיע למנהל את דבר התמנותו של אדם הקשור בבית הספר והיושב בפלשתינה (א"י) לשמש כבא-כחו האחראי של הבעלים ואשר אליו תשלח הממשלה כל מכתב הנוגע לבית הספר, ותמיד יהא לו לבעלים בא-כח, ועליו להודיע למנהל דבר כל חילופי-גברא או דבר כל שינוי בכתבת של בא-כחו בתוך ארבעה עשר יום מיום שיחול החילוף או השנוי: אם לא יעשה הבעל כן, יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס של עשרה פונטים.

מנוי מנהל בית ספר

6. (1) מנהל מחלקת הבריאות וכל רופא ממשלתי או פקיד סניטרי המורשים בכתב על ידו, יוכלו להכנס בכל עת מתאמת לכל בית ספר ולבדוק את התנאים הסניטריים וההיגייניים של בנין בית הספר, ויוכלו לדרוש ממנהל בית הספר או מהאדם הממונה אותה שעה על בית הספר להמציא דינים וחשובות המפרטים את מספר המורים והתלמידים ואת מדת קבולם של החדרים.

התנאים הסניטריים של בתי ספר

(2) יכול המנהל לשלוח הודעה בכתב למנהל בית הספר או לבעליו הדורשת מאתו לקיים בתוך שלשה חדשים מיום שליחת ההודעה כל דרישה מטעם רשות רפואית או סניטרית.

(3) אם הוכח כדי הנחת דעתו של הנציב העליון שעבר מועדה של ההודעה והדרישה לא קויימה, ובית הספר מתנהל בתנאים סניטריים המזיקים לבריאות המורים או התלמידים, יוכל הנציב העליון לצוות במודעה שתשלח לבעל או למנהל בית הספר לסגור את בית הספר החל מהיום שיפורש במודעה.

7. (1) המנהל או סגן המנהל, מושל המחוז, מפקח ממחלקת החנוך וכל פקיד אחר המורשה בכתב מטעם המנהל, רשאים להכנס בכל עת מתאמת ולבדוק בכל בית ספר, חוץ מבית ספר שאינו נתמך ואשר נוסד ומתכלכל ע"י התאגדות דתית: ועל מנהל בית הספר או על האדם הממונה אותה שעה על בית הספר למסור בשעת הבדיקה ובכל עת אחרת, באותה צורה שתקבע, כל ידיעה שהמנהל או הפקיד הבודק ידרוש אותה בנוגע לטפול בתלמידים, להוראתם ולבקוריהם, להגהלה הכללית של בית הספר ולשמותיהם ולהכשרותיהם של המורים.

בקורת ובקורים בבתי ספר

(2) המנהל או סגן המנהל יוכל בכל עת לאחר מתן הודעה מספקת למנהל בית הספר, לבקר כל בית ספר שאינו-נתמך אשר נוסד או מתכלכל ע"י התאגדות דתית, ועל מנהל בית הספר או על האדם הממונה אותה שעה על בית הספר למסור בעת הבקור או בכל עת אחרת כל ידיעה שהמנהל או סגן המנהל

ידרשו אותה בנוגע לטפול בתלמידיהם ולהוראתם, ולהנהלה הכללית של בית הספר ובנוגע לשמותיהם ולהכשרותיהם של המורים: אין המנהל רשאי לדרוש כל שנוי בתכנית הלמודים או בהנהלה הפנימית של בית הספר:

בתנאי ששום דבר האמור בסעיף קטן זה לא ימנע את הנציב העליון מלהטיל על כל בית ספר אותה השגחה אשר יהא צורך בה לשם שמירת הסדר הצבורי והשלטון המתוקן.

8. (1) לא ישמש אדם בהוראה בכל בית ספר צבורי או נתמך אלא אם כן רשם אצל המנהל את הפרטים הקבועים בתוך שלשה חדשים מתאריך תחילת תקפה של פקודה זו או בתוך חודש ימים מיום התמנותו למורה, הכל לפי התאריך המאוחר ביותר.

רישום מורים ומתן רשיון להם

(2) לא ישמש אדם בהוראה בבית ספר צבורי או נתמך אלא אם כן יש בידו רשיון הוראה אשר ניתן לו ע"י המנהל בצורה הקבועה.

(3) יכול המנהל לדרוש לפטר כל מורה, בין בבית ספר צבורי ובין בבית ספר נתמך או שאינו נתמך, אשר נתחייב בעברה פלילית שיש בה משום שחיתות המידות, או שלאחר חקירה משפטית ע"י שופט או שופט שלום שנתמנה לצורך זה הוכח כדי הנחת דעתו של הנציב העליון, כי הקנה הוראה שיש בה משום הסתה, אי נאמנות או שחיתות המידות, או בכלל הוראה בעלת אופי מזיק.

סגירת בתי ספר

9. אם הוכח כדי הנחת דעתו של הנציב העליון —

- (א) שמתנהל בית ספר שלא נרשם כהלכה;
- (ב) שמתנהל בית ספר באופן המתנגד לשלום הצבור ולמוסר,
- (ג) שבאיזה בית ספר מקנה חנוך אדם שהמנהל דרש את פיטוריו בהתאם להוראות סעיף 8.

יכול הנציב העליון לצוות בהודעה שתמסר לבעליו או למנהלו של בית הספר לסגור את בית הספר החל מן היום אשר יפורש בהודעה.

עברות ועונשין

10. (1) אם בעל בית ספר או מנהלו —

(א) אינו רושם את בית הספר בהתאם להוראות פקודה זו,

(ב) מרשה מדעת לאדם שלא נרשם כמורה או שהמנהל דרש את פיטוריו

עפ"י סעיף 8 (3) להקנות חנוך בבית הספר,

יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס של חמשים פונט.

(2) סרב מנהל בית ספר או מי שממונה עליו להכניס לבית הספר

פקיד שהורשה כהלכה להכנס לבית הספר ולבדוק אותו או לערוך בו בקור, או סרב או התרשל למסור לאותו פקיד כל ידיעה שהוא נדרש למסרה עפ"י הסעיפים 6 ו 7, או מסר ידיעות שהוא יודען שהן כוזבות, יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס של חמשים פונט.

(3) נצטוה מנהל בית ספר לסגור את בית הספר, והוא —

(א) אינו סוגר את בית הספר בתוך המועד שפורש במודעה, או

(ב) פותח את בית הספר מחדש מבלי רשות מאת הנציב העליון, או פותח

או מנהל כל בית ספר אחר,

יאשם בעברה ויהא צפוי לקנס של מאה פונט ואם הוא ממשיך בעברה לאחר שנתחייב בדין, יהא צפוי למאסר שלשה חדשים.

חלק ב. — רשויות-חנוך מקומיות.

11. (1) כל מועצת עיריה וכל אותה מועצה מקומית שימנה הנציב העליון בצו*, תהא רשות חנוך מקומית, ותכונן ועד או ועדים לצרכי החנוך באזור המועצה: הועד יורכב מחברי המועצה המכוננת אותו, מאותם פקידי הממשלה, מורים ראשיים ואנשים אחרים ככל אשר יקבע ומאותם האנשים האחרים שהמועצה, באשורו של מושל המחוז, תמצאם ראויים.

רשויות חנוך מקומיות
באזורי עיריה וכו'
מס' 30 לש' 1934

(2) כפר שאין בו מועצה מקומית, אלא שביום תחלת תקפה של

פקודה זו קיים בו בית ספר שאינו בית ספר של עדה או בית ספר פרטי, או שלדעת המנהל באיזה זמן שהוא צריך ליסד בו בית ספר, הרי תהא רשות הכפר ההוא רשות החנוך המקומית, והיא תכונן ועד לעניני חנוך באפן הקבוע.

* עיין "מראי מקומות" בסוף הכרך.

(3) כל רשות חנוך מקומית תוכל לבוא לידי הסכם עם כל ועד עדה לצורך החזקת בית ספר של עדה.

12. (1) רשות חנוך מקומית תהא אחראית, לכשתדרש לכך מטעם המנהל, לפתיחת בית ספר חדש ולהחזקתם השלמה או החלקית של בתי הספר הקיימים באזורה ושאינם בתי ספר של עדה או בתי ספר פרטיים.

רשות חנוך מקומית
תוכל להטיל מס

(2) רשות חנוך מקומית תוכל להטיל על תושבי אזורה מס לצרכי חנוך באופן הקבוע.

(3) אם לא גבתה רשות חנוך מקומית מס מספיק להחזקת בית-הספר או בתי הספר שבתוך אזורה, יהא יפה כחו של הנציב העליון במועצה להטיל ולגבות את תשלום המס הנחוץ כאילו היה זה מס ממשלתי.

(4) כשקיים בית ספר נפרד של עדה בתוך אזורה של רשות חנוך מקומית ולא הושג הסכם בין אותה רשות ובין ועד העדה ביחס להחזקת בית הספר של העדה, יוכל מושל המחוז, לאחר קבלת אשור מאת הנציב העליון, להפריש לאותו בית ספר של העדה חלק מן המס שנגבה ע"י רשות החנוך המקומית, בתנאי שהחלק הזה לא יהא גדול מן הסכום הכולל של המס המשתלם ע"י משלמי המסים הנמנים על העדה.

13. כל בנין בית ספר שיוסד או שיוחזק ע"י רשות חנוך מקומית לאחר תחלת תקפה של פקודה זו, יוקנה לאותה רשות, ואם שייך בנין בית הספר לרשות, ירשם על שמה במשרדי ספרי האחוזה בלא תשלום מסי רישום, בתנאי שיעשה הבנין הקדש לצרכי חנוך.

הקנאת רכוש לרשות
חנוך מקומית

חלק ג. - שונות.

14. יכול הנציב העליון במועצה להתקין תקנות * לשם מתן תוקף לפקודה תקנות מס' 30 לש' 1934
זו, וביחוד בענין -

(א) אופן רישום בתי ספר והתנאים שעל פיהם ירשם בית ספר כבית ספר צבורי ;

(ב) צורת ספרי הבקורים של התלמידים ורשימות ביקורים ;

* עיין "מראי מקומות" בסוף הכרך.

(ג) צורת המודעה שתמסר בדבר פתיחת בית ספר ;

(ד) בקשות לתמיכה ומתן תמיכה לבתי ספר נתמכים ;

(ה) בקורת בתי הספר ;

(ו) ההוראה שיקנו בבתי ספר צבוריים ונתמכים, פרט להוראה הדתית בבתי ספר נתמכים ;

(ז) בחינת אנשים שימשו מורים, פרט לאנשים אשר לא יקנו אלא הוראת-דת בלבד בבית ספר נתמך או בבית ספר שאינו נתמך.

15. (1) יכול הנציב העליון לתת צו * בו יפטור מהוראות הפקודה הזאת, כלן או מקצתן, כל מוסד לחנוך גבוה או לחנוך טכני או לחנוך אחר הניתן לאנשים בוגרים.

סמכותו של הנציב העליון לפטור מוסדות ידועים מתקפה של פקודה זו כלה או מקצתה
מס' 30 לש' 1934

(2) הנציב העליון יפטור בצו ** מהוראות סעיף 7 (2) וסעיף

8 (1) של פקודה זו, כל בית ספר שאינו נתמך שאין מקנים בו אלא הוראת-דת בלבד :

בתנאי שתוגש בקשה בדבר הפיטור ושיתברר לו לנציב העליון שאין מקנים בבית ספר זה שום הוראה לבד מהוראה דתית ובתנאי ששום דבר האמור בזה לא ימנע את הנציב העליון מלהטיל על בית הספר אותה ההשגחה שיהא צורך בה לשם שמירת הסדר הצבורי והשלטון המתוקן.

התוספת.

(סעיף 3 (1))

א. — מחוז ירושלים.

העיר ירושלים —

כס"ו	בית הספר לבנים העברי
כס"ז	בית הספר לבנים תחמוני
כס"ח	בית ספר לבנות א'
כס"ט	בית ספר לבנות ב'
ל"א	בית ספר לבנות ג'

* צוויים שניתנו עפ"י סעיף-קטן זה, תמצא בעתון רשמי גליון 344.

** צוויים שניתנו עפ"י סעיף-קטן זה, תמצא בעתונים רשמיים גליונות 361 ו-364.

מורחי	תלמוד תורה לבנות א'
מורחי	תלמוד תורה לבנות ב'
מורחי	בית ספר לבנות מורחי

ב. — מחוז הנגב.

	בני ברק
מורחי	בית הספר המעורב
	גדרה
מורחי	בית הספר המעורב
	הרצליה
כפ"י	בית הספר המעורב
	כפר סבא
כפ"י	בית הספר המעורב
	מגדיאל
מורחי	בית הספר המעורב
	מוזכרת בתיה (עקרוז)
כפ"י	בית הספר המעורב
	נס ציונה
כפ"י	בית הספר המעורב
	פתח תקוה
כפ"י	בית הספר המעורב של פיק"א
מורחי	בית ספר לבנים נצח ישראל
מורחי	בית ספר לבנות נצח ישראל
	רחובות
כנ"י	בית הספר המעורב
	ראשון לציון
כפ"י	בית הספר המעורב
	תל אביב
כפ"י	בית הספר לבנים על שם אחד העם
כפ"י	בית הספר לבנות
כפ"י	בית הספר המעורב נאולה
כפ"י	בית הספר המעורב נוה צדק
כפ"י	בית הספר המעורב תל נורדוי
כפ"י	בית הספר הרוגמאי המעורב
מורחי	בית הספר לבנים תחכמוני
מורחי	בית הספר לבנות תלפיות

ג. — מחוז הצפון.

	עפולה
מורחי	בית הספר המעורב
	עתלית
כפ"י	בית הספר המעורב

	חדרה	
כפ"י	בית הספר המעורב	
	חיפה	
כפ"י	בית הספר העממי המעורב א'	
כפ"י	בית הספר העממי המעורב ב'	
מורחי	בית הספר לבנים נצח ישראל	
מורחי	בית הספר לבנות מורחי	
	כפר ברזך	
כפ"י	בית הספר המעורב	
	כפר חסידים	
מורחי	בית הספר המעורב	
	כפר תבור	
כפ"י	בית הספר המעורב	
	מנחמיה	
כפ"י	בית הספר המעורב	
	מטולה	
מורחי	בית הספר המעורב	
	ראש פנה	
מורחי	בית הספר המעורב	
	צפת	
כפ"י	בית הספר לבנות	
	סג'רה	
מורחי	בית הספר המעורב	
	טבריה	
כפ"י	בית הספר המעורב	
	יבנאל	
כפ"י	בית הספר המעורב	
	יסוד המעלה	
מורחי	בית הספר המעורב	
	זכרון יעקב	
כפ"י	בית הספר המעורב	